

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سازمان

نظرات استدلالی

لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان (مرحله سوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۵۳

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۷/۲۹

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی
(کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار
مرز نشینان (مرحله سوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۱۱/۲۵

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۵۳

۱۴۰۲/۰۷/۲۹

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۲/۱۲/۲۱

پژوهشکده شورای نگهبان

لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان (مرحله سوم)

درباره‌ی مصوبه

لایحه‌ی دوفوریتی «ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان» در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۵ توسط مجلس شورای اسلامی اعلام وصول و برای طی تشریفات قانونی تقدیم هیئت رئیسه‌ی مجلس شد. این لایحه در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۲۷ به تصویب صحن علنی رسید و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این لایحه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۲/۷/۱۲، برخی از مواد لایحه را مغایر با قانون اساسی و واجد ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورای نگهبان در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۰، اصلاحاتی را در مصوبه اعمال و مصوبه‌ی جدید را به شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان با بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۴، مفاد آن را واجد ابهام دانست.

مجدداً مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۵ اصلاحاتی را در مصوبه اعمال کرد و مصوبه‌ی اصلاحی را در قالب نامه‌ی شماره ۸۶۱/۸۶۱۸۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۹ به شورای نگهبان ارسال کرد. شورا پس از بررسی مصوبه‌ی اصلاحی در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۶، مفاد آن را مغایر با قانون اساسی و موازین شرع تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را به موجب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۱۰۵۵ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۱ به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان (مرحله سوم)»

ماده ۳- ...

تبصره ۱-

[تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

دولت موظف است ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون، اقدامات قانونی لازم جهت تهیه و تصویب برنامه آمایش و تحول در بازارچه‌های مرزی و برنامه توسعه و تجهیز بنادر کوچک استان‌های ساحلی جنوب کشور را به عمل آورد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

در مرحله‌ی قبل مجلس شورای اسلامی مقرر نموده بود که عبارت «اقدامات قانونی لازم جهت تصویب برنامه» جایگزین واژه‌ی «طرح» در متن این ماده شود. اما با توجه به اینکه کلمه‌ی «طرح» دو مرتبه در متن تبصره تکرار شده بود، مشخص نبود که عبارت اصلاحی مذکور، جایگزین هر دو مورد خواهد شد یا جایگزین یکی از واژه‌های مذکور می‌شود و شورا این ماده را از این جهت دارای ابهام شناخت. اکنون با توجه به اصلاحی که مجلس در این مرحله انجام داده است، دولت موظف به انجام اقدامات قانونی لازم جهت تهیه و تصویب برنامه‌های «آمایش و تحول در بازارچه‌های مرزی» و «توسعه و تجهیز بنادر کوچک استان‌های ساحلی جنوب کشور» شده است و ابهام مرحله‌ی قبل شورا پس از بازنویسی صورت گرفته، رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

[در سطر دوم ماده (۴) قبل از عبارت «مبارزه با قاچاق کالا و ارز» عبارت «ستاد» اضافه و در سطر چهارم آن عبارت «یا نماینده تام‌الاختیار وزرا و رؤسای فوق‌الذکر» حذف و عنوان تبصره به تبصره (۱) اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (۲) به شرح زیر الحاق می‌شود:]

به‌منظور راهبری، نظارت و هماهنگی اجرای این قانون، کارگروهی با مسئولیت وزیر صنعت، معدن و تجارت و با عضویت نماینده ویژه رئیس‌جمهور در ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، وزرای کشور، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و رییس سازمان برنامه و بودجه کشور با شرح وظایف ذیل تشکیل می‌گردد. همچنین نماینده سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب کمیسیون اقتصادی مجلس، به عنوان ناظر و بدون حق رأی در این کارگروه عضویت خواهند داشت. نماینده سایر دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی با تشخیص رئیس کارگروه می‌توانند بدون حق رأی در جلسات شرکت کنند:

۱- ...

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- رئیس سازمان برنامه و بودجه و هریک از وزرای عضو کارگروه می‌تواند یکی از معاونان ذی‌ربط خود را با تأیید کارگروه برای شرکت در جلسات به جای خود معرفی نماید.

▪ دیدگاه عدم ابهام

بر اساس ماده (۴) مصوبه‌ی سابق، «نماینده تام‌الاختیار وزرا و رؤسای فوق‌الذکر» نیز می‌توانستند عضو کارگروه موضوع این ماده باشند. اما مشخص نبود که نماینده‌ی تام‌الاختیار وزرا و رئیس دستگاه مذکور، واجد شرایط شرعی لازم به ویژه شرایط امانت، وثاقت و خبرویت جهت عضویت در کارگروه مذکور بودند یا خیر. در نتیجه این موضوع با ابهام شورای نگهبان مواجه شد. اکنون در این مرحله، عبارت «یا نماینده تام‌الاختیار وزرا و رؤسای فوق‌الذکر» از متن ماده حذف شده است و با افزودن یک تبصره به این ماده، رئیس سازمان برنامه و بودجه و هر یک از وزرای عضو کارگروه، می‌توانند یکی از «معاونان ذی‌ربط» خود

را با تأیید کارگروه برای شرکت در جلسات به جای خود معرفی نمایند. بنابراین با توجه به اصلاح صورت گرفته و نظر به اینکه معاونان وزرا و رئیس سازمان برنامه، پس از طی مراحل گزینشی و استعلام از مراجع قانونی مربوطه، به این سمت‌ها منصوب شده‌اند فلذا علی‌القاعده شرایط شرعی لازم را خواهند داشت، ابهام مرحله‌ی قبل شورای نگهبان رفع شده است.

■ توضیح اعمال تذکر

در متن ماده (۴) سابق عبارت «مبارزه با قاچاق کالا و ارز» ذکر شده بود، این در حالی بود که عنوان دقیق آن «ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز» است. بر همین مبنا این موضوع در مرحله‌ی قبل با تذکر شورای نگهبان مواجه شد. در مصوبه‌ی حاضر با افزودن واژه‌ی «ستاد» قبل از عبارت «مبارزه با قاچاق کالا و ارز» تذکر مرحله‌ی قبل شورای نگهبان اعمال شده است. همچنین در مرحله‌ی قبل عبارت «رؤسای فوق‌الذکر» بیان شده بود، این در حالی بود که در متن ماده صرفاً رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ذکر شده بود. لذا موضوع مذکور با تذکر شورای نگهبان مواجه شد. در مصوبه‌ی حاضر عبارت مورد تذکر حذف شده و تذکر مرحله‌ی قبل اعمال شده است.

■ نظر شورای نگهبان

ماده (۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

■ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان